

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA

CROATIAN COMPETITION AGENCY

Klasa: 034-08/2012-01/011
Urbroj: 580-03/08-12-02
Zagreb, 25. siječnja 2012.

Hrvatska savez udruga proizvođača mlijeka
g. Igor Rešetar, predsjednik

Ulica Ivana Zakmardija Dijankovečkog 12
48260 Križevci

Predmet: Hrvatski savez udruga proizvođača mlijeka

- obavijest o dopisu Dukat mliječne industrije d.d. proizvođačima mlijeka u svezi otkupne cijene mlijeka,
- očitovanje; dostavlja se

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 24. siječnja 2012. godine dopis Hrvatskog saveza udruga proizvođača mlijeka (dalje: HSUPM) kojim obavještava Agenciju kako je poduzetnik Dukat mliječna industrija d.d. (dalje: Dukat) uputio dopis proizvođačima mlijeka članovima HSUPM-a u svezi promjene u sustavu otkupa svježeg sirovog mlijeka.

Među ostalim, u svom dopisu HSUPM navodi kako se Dukat u dopisu proizvođačima mlijeka poziva na dokument Agencije pod nazivom: „Prikaz stanja na tržištu mlijeka i mliječnih proizvoda u Republici Hrvatskoj u 2010. godini“.

Nastavno na spomenuto, navodimo kako je tijekom 2011. godine Agencija provela istraživanje tržišta mlijeka i mliječnih proizvoda u Republici Hrvatskoj u 2010. godini. Pritom, Agencija se prvenstveno koncentrirala na analizu tržišta otkupa i prerade mlijeka, što je vidljivo i iz Sažetka ovog istraživanja objavljenog na Internet stranici Agencije. Drugim riječima, Agencija nije provodila dubinsko istraživanje proizvodnje sirovog mlijeka, utvrđivala broj proizvođača, njihovu organiziranost i slično. Važno je naglasiti da se radi o redovitom istraživanju tržišta koje Agencija provodi od 2006. godine sa ciljem prikupljanja kvantitativnih podataka o tržištu te utvrđivanja tržišnih udjela poduzetnika na tržištu otkupa i prerade svježeg mlijeka kao i na tržištu proizvodnje mliječnih proizvoda za pojedine grupe proizvoda. Te podatke Agencija prikuplja isključivo za potrebe možebitnih vođenja postupaka u njenoj nadležnosti, poput ocjena koncentracija poduzetnika koji djeluju na predmetnom tržištu, kao i za praćenje i analizu uvjeta na tržištu proizvodnje mlijeka i mliječnih proizvoda. Naime, sve dosadašnje analize pokazale su da se radi o visokokonzentriranom tržištu na kojem dominira nekoliko snažnih poduzetnika te je praćenje njihovog ponašanja na tržištu neophodno.

Igor Rešetar, 21.02.12.

Agencija je među ostalim utvrđivala i činjenice koje se odnose na pravni okvir temeljem kojeg se određuje otkupna cijena sirovog mlijeka u Republici Hrvatskoj. U tom smislu, traženi su podaci i očitovanja od resornog Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (sada: Ministarstvo poljoprivrede; dalje: Ministarstvo) u okviru istraživanja tržišta mlijeka za 2009. i 2010. godinu. Polazeći od spomenutog očitovanja nadležnog Ministarstva Agencija je u Prikazu stanja svog istraživanja potvrdila činjenice koje proizlaze iz trenutnog uređenja ovog tržišta. Naime, Ministarstvo je Agenciju izvijestilo kako je otkupna cijena mlijeka u Republici Hrvatskoj do 20. ožujka 2009. godine određivana temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske o ciljnoj cijeni svježeg sirovog mlijeka („Narodne novine“, broj 156/02, 153/05, 123/07, 81/08 i 101/08). Nadalje, Ministarstvo je istaknulo kako u zemljama razvijenog stočarstva, kako zemljama članicama EU, tako i drugim zemljama svijeta, otkupna cijena mlijeka ne uređuje se zakonskim ili podzakonskim aktima, već je ovisna o tržišnim kretanjima i utemeljena na međusobnom dogovoru subjekata uključenih u proizvodnju i preradu mlijeka.

Međutim, Ministarstvo je također naglasilo da se zbog prilagodbe tržišnim uvjetima koji vrijede u zemljama članicama EU, otkupna cijena mlijeka utvrđuje jedinstveno u Republici Hrvatskoj temeljem dogovora između proizvođača i otkupljivača mlijeka te da se ona izračunava na osnovu tromjesečnog prosjeka otkupne cijene mlijeka u 25 zemalja članica Europske unije.

Nadalje, Ministarstvo naglašava kako niti spomenuta Uredba Vlade, niti Promemorija nastala temeljem dogovora dviju zainteresiranih strana nisu pravno obvezujuće.

Sve spomenuto navedeno je u spomenutom Prikazu stanja na tržištu mlijeka i mliječnih proizvoda u Republici Hrvatskoj u 2010. godini, u kojem Agencija upravo navodi te činjenice i to na način koji HSUPM ispravno citira u dopisu od 18. siječnja 2012. godine. Uz to, polazeći od navedenih informacija, Agencija je zaključila kako je 2012. godina posljednja godina prije članstva Republike Hrvatske u EU kada će se i u našoj zemlji početi primjenjivati Zajednička poljoprivredna politika EU koja je i na području proizvodnje mlijeka tržišno usmjerena.

Dakle, spomenuta analiza Agencije pokazala je kako je sektor proizvodnje mlijeka jedan od najosjetljivijih sektora kako u Republici Hrvatskoj, tako i u zemljama članicama Europske unije primarno sa stajališta poljoprivredne politike, ali i sa stajališta politike tržišnog natjecanja.

Stoga i za potrebe ovog odgovora, Agencija navodi kako su rezultati provedene analize pokazali kako je Zajednička poljoprivredna politika EU zauzela tržišno usmjeren pristup u smislu omogućavanja svim poljoprivrednim proizvođačima slobodu izbora proizvodnje onih proizvoda za koje oni ocijene da imaju tržišnu perspektivu te da ima za cilj, među ostalim, pomoći proizvođačima da bolje reaguju na signale s tržišta.

U odnosu na sam način odnosno mehanizam određivanja otkupne cijene mlijeka u pojedinim zemljama članicama, rezultati provedene analize pokazali su kako se ne može zaključiti o postojanju jednoobraznog modela određivanja otkupne cijene mlijeka. Postoje specifičnosti pojedinih zemalja članica u kojima se razlikuju izraženiji tržišni modeli do modela u kojima se posredstvom resornih ministarstava nastoje postići odgovarajuća sektorska rješenja između proizvođača i prerađivača kao što proizlazi iz primjera Francuske i Španjolske.

U odnosu na konkretan upit HSUPM i komentar obavijesti Dukata proizvođačima mlijeka, još jednom ukazujemo na očitovanje Ministarstva kako niti Uredba Vlade Republike Hrvatske o ciljnoj cijeni svježeg sirovog mlijeka, niti Promemorija nastala temeljem dogovora dviju zainteresiranih strana nisu pravno obvezujuće. U tom smislu, sama obavijest Dukata razvidno proizlazi iz postojećeg pravnog vakuuma odnosno nepostojanja regulirane cijene od strane države, na jednoj strani, i pravno neobvezujućeg dogovora o otkupnoj cijeni mlijeka,

na drugoj strani. Sukladno tomu, Dukat je u mogućnosti samostalno nastupiti na tržištu u pregovorima sa svojim dobavljačima.

S aspekta prava i politike zaštite tržišnog natjecanja koji se primjenjuju u našoj zemlji i u EU, tržišno usmjeren pristup, uz uvažavanje svih specifičnosti tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, ipak ne tolerira zajedničke dogovore prerađivača i usuglašeni pristup prema proizvođačima, kao ni zajednički dogovor svih proizvođača o cijenama.

Naime, prema propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, međusobni dogovor konkurenata o cijenama i/ili međusobnoj podjeli tržišta odnosno kupaca predstavljao bi teško ograničenje tržišnog natjecanja. U tom smislu, te odredbe jednako bi vrijedile kako u odnosu na prerađivače mlijeka, tako i u odnosu na proizvođače mlijeka.

Međutim, u odnosu na proizvođače mlijeka, treba navesti kako postoji izražena asimetrija u pregovaračkoj snazi u odnosu na mljekarsku industriju i trgovačke lance. U pravilu, proizvođači mlijeka su u slabijem pregovaračkom položaju. Zbog navedenog, u odnosu na proizvođače mlijeka, analiza je pokazala kako se na području EU razmatraju i primjenjuju različite mjere u okviru poljoprivredne politike kako podignuti razinu konkurentnosti proizvođača mlijeka te kako povećati njihovu pregovaračku snagu.

Uspostavom uvjeta pod kojima proizvođači mlijeka mogu međusobno surađivati kroz udruge proizvođača i druge oblike međusobne suradnje i dopuštene ugovorne odnose, politika zaštite tržišnog natjecanja pruža proizvođačima čvrst pravni okvir za razvoj održivog oblika međusobne suradnje, a što posljedično jača njihov pregovarački položaj te potiče da postanu učinkovitiji, konkurentniji i bolje pripremljeni za nastup na tržištu.

Također, stav je Agencije kako se problemi na ovom području mogu riješiti na način da se uspostavi učinkovit i djelotvoran proizvodno-otkupni lanac proizvođača i otkuplivača mlijeka, osiguravajući fer tržišne uvjete za sve njegove sudionike, ali i za krajnje potrošače.

S poštovanjem,

Predsjednica Agencije
za zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Spevec

Na znanje:

Ministarstvo poljoprivrede, n/r ministra